

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

De kracht van zijn opstanding

"Opdat ik Hem kenne, en de kracht van Zijn opstanding"
Filippenzen 3:10-a.

Juist door Zijn opstanding heeft Christus het leven en de zaligheid, door Zijn dood verworven, ook aan het licht gebracht en geopenbaard. Pasen is, om zo te zeggen, het "voldáán"-stempel van de Vader onder het Borgwerk van de Zoon!

Aan het récht des Vaders is nu volkomen voldaan, voor de schuld volkomen betaald, de straf volkomen gedragen en de gerechtigheid en het leven daarom ook volkomen verworven: juist in die opstanding toch ligt dat alles onveranderlijk gewaarborgd en gegarandeerd....

Welnu, alléén in die gestorven maar ook opgestane Christus ligt dan ook het leven, terwijl er voor een verloren zondaar dan nu toch ook niets zó noodzakelijk en onmisbaar is dan om die Christus en de kracht van Zijn opstanding toch ook persoonlijk, en ook nog hoe langer hoe méér, te leren kennen: bevindelijk, in het hart te leren kennen!

Dat verstond Paulus ook, zoals hier in deze tekst en het hele verband ervan toch ook zo duidelijk blijkt.

Hetgeen Paulus gewin was, alles waar hij voorheen op bouwde en vertrouwde voor de eeuwigheid (dus ook eigengerechtigheid, zijn farizeïstische ijver voor de wet en zijn uiterlijke verbondsvorrechten, enz.), dat heeft hij om Christus' wil schade leren achten. "Ja, gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere, opdat ik Christus moge gewinnen, en in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn recht-

vaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid die uit God is door het geloof".

Ja, wat ten diepste Paulus' vurigste begeerte geworden is onder en met dat alles: "opdat ik Hém kenne, en de kracht Zijner opstanding". O, in beginsel kende Paulus die Christus en die kracht van Zijn opstanding reeds, maar juist daardoor en vandaar uit begeert hij die Christus en de kracht van Zijn opstanding dan nu juist toch ook nog hoe langer hoe meer en steeds dieper te leren kennen. Te leren kennen namelijk zó, dat hij daardoor ook almeer leert sterven aan zichzelf in zijn éigengerechtigheid en óngerechtigheid, en door het geloof ook almeer oog krijgt vóór en houvast áán en de rijkdom van het heil van Gods genade, juist in die gestorven maar ook weer opgestane Levensvorst! "O, dáár gaat het me ten diepste eigenlijk om", wil Paulus als het ware zeggen: "opdat ik Hém toch maar almeer mag leren kennen, en de kracht van Zijn opstanding". Welnu, en is dát dan nu ook óns vurige begeren al in waarheid geworden? Van nature liggen ook wij allen verloren voor God, dood in de zonden en misdaden, en alléén door de levenwekkende kracht van die opgestane Levensvorst is er ook voor ons nog "leven uit de doden" mogelijk; ja, maar daardoor dan ook zéker! Hoé dood we van nature dan ook zijn (en hoe doods ook na ontvangen genade menigmaal zelfs nog!): in die gestorven maar ook weer opgestane Christus ligt het leven en door de allesoverwinnende kracht van Zijn opstanding is er ook voor óns inderdaad nog "leven uit de doden" mogelijk: voor het eerst, ja maar ook tel-

kens weer en ál maar meer....

O, zoek dát leven dan nu toch ook nog te kennen, nu het ook voor ú nog kan! Buiten Christus ligt en wacht alleen de dood: in Hem alleen het leven. Dat is een les, die ook Gods kinderen nog alméér moeten leren. Aan alles buiten Christus moeten zij ook nog alméér leren sterven door die opstandingskracht van die verzezen Levensvorst, echter om zo juist ook almeer in Hem alles te vinden! Welnu: dat het dan ook óns vurige begeren maar echt mag zijn en ook nog hoe lang het meer mag worden: "opdat ik Hem kenne, en de kracht van Zijn opstanding".

"Mijn hart roept uit tot God,
En aan mijn ziel het leven geeft".

Ds. G. Bouw.

Van de administratie

We mogen terugzien op een goede Ontmoetingsdag in Sliedrecht met een groot aantal bezoekers. Dit aantal was groter dan verleden jaar, wat ons allen tot blijdschap stemt.

De opbrengst van de kollekte met inbegrip van het koffiegeld en giften, bedroeg f 9.675,-. Na de Heere hartelijk dank.

In de afgelopen periode konden we weer 6 nieuwe abonnees inschrijven en ontvingen we f 287,50 aan giften. Ook hiervoor onze dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de redactie

1. **Ontmoetingsdag te Kampen.** De ontmoetingsdag te Sliedrecht is pas achter de rug. De herinnering eraan is nog levendig. We hebben er een goede herinnering aan. Die wekt bij

velen het verlangen op om elkaar weer te ontmoeten. Nu, dat is D.V. mogelijk op de ontmoetingsdag te Kampen, te houden op zaterdag 31 augustus a.s. We kunnen nog geen sprekers noemen, maar laat bovenstaande mededeling genoeg zijn om deze datum zo de Heere wil en we leven te bestemmen voor de ontmoetingsdag te Kampen.

2. School voor Dundas en Hamilton.

We ontvingen een gift van f 50,- voor deze school, waarvoor we hartelijk dankzeggen. Datzelfde leeft er in ons hart ten opzichte van een andere gift. Er was namelijk iemand die zich N.N. noemt en mij een bedrag van f 5.000,- zegge vijfduizend gulden, overhandigde dat hij voor de school bestemd had. Onze lezers kunnen begrijpen hoe verrast ik was. Hartelijk dank. Ik heb al een bedrag van f 5.050,- naar Canada laten overmaken. In dit nummer wordt mogelijk opgenomen een dankbetuiging namens het schoolbestuur voor vroegere financiële ondersteuning.

3. **Activiteiten van onze administrateur.** De boeken en bescheiden over 1990 zijn naarstig onderzocht en in goede orde bevonden. Br. Beukers verricht al van het begin af veel arbeid voor Bewaar het Pand. Ook toen br. Van der Lee administrateur was verzorgde br. Beukers met zijn echtgenote de boekhouding en de administratie van de abonnees. Accuraat en met veel liefde en toewijding. Hartelijk dank daarvoor. Ook dank aan

onze abonnees en vele anderen die het mogelijk maakten dat we financieel konden draaien. We hebben in de loop van de jaren verschillende bijzondere inkomsten gehad aan legaten enz., waardoor we wat reserve konden kweken. Daaraan is het te danken, dat we de boeken zonder verlies konden afsluiten. We mogen Gods goede hand hierin opmerken. Het is altijd nog mogelijk om de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk bij notariële acte te gedenken.

4. Hugo van Meeuwen, Weresteyn

39, 3363 BL Sliedrecht is op de Ontmoetingsdag een nieuwe GBS-Bijbel kwijtgeraakt. Er staat in, dat hij deze Bijbel op 10 december 1990 van zijn opa heeft gekregen. De Bijbel werd vermist in de midagdienst uit bank 10 van het middenschip, bij de zijuitgang. Wie kan inlichtingen geven? Die stelle zich in verbinding met Hugo. Ik kan me voorstellen dat hij aan deze Bijbel zeer gehecht is en hoop van harte dat hij weer in het bezit daarvan komt.

B.

Ontmoetingsdag te Sliedrecht-centrum

op zaterdag 6 april 1991

Het was een mooie dag. De weersgesteldheid was gunstig. De opkomst was bemoedigend. Er heerste een goede sfeer. Er werden goede woorden gesproken. De Heere maakte het wel.

Zo kunnen we alles samenvatten. We willen ook nog wat feitelijke gegevens verstrekken.

De morgensamenkomst begon om half elf met het zingen van Psalm 99:1, 2 en 5. We lazen 1 Samuël 7:1-13 en gingen voor in gebed. We heetten allen hartelijk welkom. Het was bemoedigend dat er meer bezoekers waren dan een jaar tevoren.

Kort vroegen we aandacht voor het gelezen Schriftgedeelte. Het was in die tijd treurig met het volk gesteld vanwege de afwijking van de Heere. Deze gaf toch nog een profeet in Samuël. Door diens arbeid kwam het volk tot inkeer. De Heere ging voor het volk strijden en verlostte het uit de hand van de vijanden. Samuël richtte een steen op, die hij Eben Haëzer noemde: tot hiertoe heeft de Heere ons geholpen. Dat was ter gedachtenis en tot bemoediging. Dit kunnen we in het algemeen toepassen. Ook voor het persoonlijk leven en voor ons als Bewaar het Panders. De arbeid mocht voortgaan. Eben Haëzer: tot hiertoe heeft de Heere ook ons geholpen.

We zingen Psalm 118:7. Daarna spreekt Ds. P. den Butter van Driebergen over de vraag: *Wat is uw Godsbeeld?* Een samenvatting kunnen we elders in dit nummer vinden.

Onder het zingen van Psalm 18:8 en 9 wordt er gecollecteerd. Ds. den Butter gaat voor in gebed. Hij laat zingen Psalm 89:4 en 6. De pauze is aangebroken.

Het voedsel wordt genuttigd. De boek-

handelaar doet goede zaken. De bezoekers ontmoeten elkaar en wisselen van gedachten. Sommigen doen inkopen en/of maken een wandeling. De pauze is spoedig voorbij.

Ds. A. Baars van Middelharnis opende de middagbijeenkomst. Hij liet zingen Psalm 19:5 en 6, ging voor in gebed en las Jeremia 2:1-13. Daarna sprak hij over Jeremia 2:13. Een samenvatting wordt in dit of in het volgende nummer opgenomen. We zingen Psalm 36:3.

Ds. J. Veenendaal van Katwijk aan Zee krijgt het woord. Hij leest Romeinen 8:28-39 en spreekt over de verzen 28-30. Daarbij brengt de spreker ook naar voren wat Calvijn en Rutherford hierover hebben gezegd. De bedoeling is dat een samenvatting in ons blad wordt opgenomen. Daarnaast willen we verwijzen.

Tijdens het zingen van Psalm 84:3, 4 en 6 wordt er weer gecollecteerd.

Daarna leest Ds. M.C. Tanis van Sliedrecht-centrum Psalm 134. Hij spreekt een passend en pakkend slotwoord. Samengevat zegt hij het volgende:

Dat we samenkomen, samenzijn, ons samen één weten is niet een vanzelfsprekendheid. Dat is een groot wonder. De Heere doet niet naar onze afmakingen. Tot de dood blijft dat we van nature geneigd zijn God en onze naaste te haten.

In artikel 17 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis staat dat God de mens opzocht toen hij bevende voor Gods aangezicht vlood. We weten wat God gezegd en gedaan heeft. Verstaan we er iets van?

In Psalm 134 gaat het over de vrucht van de gemeenschap van de Heere met de zondaar. In het paradijs dis-

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk
verschijnt eens in de veertien dagen

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, 4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

tancieerde de mens zich van zijn vrouw. Later sprak de zoon: ben ik mijns broeders hoeder?

God geeft dat wat vroeger in Jeruzalem was ook nu wordt ervaren. Hij wil verkeren in Zijn huis. Dit is een stukje werkelijkheid. De Heere maakt Zich bekend in Offer en Altaar, hier is uw God en Koning. In Christus zien we de hoogste openbaring Gods. Zalig de mens die het zoekt onder het Woord. Dan is er aansluiting bij Psalm 134.

We moeten weer naar huis, nemen afscheid van elkaar. Laten we het als een wonder zien dat de Heere nu overal woont.

Zie, looft de Heere, alle gij knechten des Heeren. Een dienstknecht denkt en spreekt goed van God. Daardoor wordt hij juist aangespoord om zich te geven en te dienen. De Heere is het waard. In Christus worden hoopjes stof gevonden, die slaafjes van de Heere mogen zijn.

En die alle nacht in het huis des Heeren staat. De Levieten moesten waken en beschermen. Waken is geen aangename taak, maar iets van liefde kan er in uitstralen. Het vraagt veel van de mens, goede gedachten van de Heere, een rechte verhouding tot de Heere. Bidt om die gezindheid van Gods knechten. Dan zullen zij de wacht waarnemen bij het Woord, bij de belijdenis, bij de schatten die de Heere aan Zijn Kerk gegeven heeft.

Heft uw handen op naar het heiligdom. Handen opheffen ten teken van afhankelijkheid en vertrouwen. Het

heiligdom is zichtbaar teken van de tegenwoordigheid Gods. De apostel schreef: laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan.... Opdat Gods knechten mogen dienen zoals de Heere het in hun lastbrief bevolen heeft.

De Heere zegene u uit Sion. Dat de Heere Zich met aardwormen inlaat vanuit het heiligdom, waar het Offer is gebracht, opdat de Heere zij Vervuller van alle noden. De Heere is een goedertieren God, Hij Die de hemel en aarde gemaakt heeft.

Zo mogen ze Jeruzalem verlaten. Zo gaan ook wij heen. Om Hem Die uit het Huis van Zijn Vader ging, buiten de legerplaats. Ook opstond om te zegenen.

De Heere zegene u uit Sion. Amen.

Ds. Tanis gaat voor in dankgebed en laat daarna nog zingen Psalm 134:1, 2 en 3. Hij wenst tenslotte allen de zegen des Heeren toe op reis naar huis.

Het was ongeveer 4 uur in de middag toen de bezoekers het kerkgebouw verlieten. Velen bleven nog wat napsen, maar na een half uur waren de meeste bezoekers vertrokken en op weg naar huis.

Het was een goede dag geweest. De Heere moge alles nog zegenen om Zijns Naams wil.

B.

N.B. De boekhandelaar deed goede zaken, waardoor hij een bedrag van f 295.- kon afdragen aan de plaatselijke zendingscommissie.

B.

komen we eraan?

Het enige zuivere Godsbeeld wordt ons voorgehouden in Gods eigen Woord. Het is niet het beeld dat mensen van Hem maken; het portret dat zij van Hem tekenen. Maar het zuivere Godsbeeld is het beeld, dat God van Zichzelf bekend gemaakt heeft. En dat heeft Hij inderdaad gedaan. Het heeft Hem behaagd Zichzelf te openbaren. Hij heeft de mens niet prijs gegeven aan de duisternis, die hij over zich gehaald heeft toen hij God de Schepper de rug toekeerde. Nee, God heeft in Zijn lankmoedigheid en genade die van Hem afgefallen mens toch nog laten weten Wie Hij is.

Maar om van die God ware kennis te ontvangen zullen we dus uit moeten komen bij Gods eigen Woord. Dáár staat het. Daar alléén staat het. Onze eigen gedachten mogen ons niet leiden bij de vorming van ons Godsbeeld. We zullen ons eigen voorstellingsvermogen aan banden moeten leggen om niet anders te willen weten dan wat God omtrent Zichzelf heeft bekend gemaakt.

Wat zegt God dan van Zichzelf? We zullen in dit korte bestek natuurlijk niet alles kunnen noemen. We moeten een keus maken. Laten we dan kiezen voor die aspecten, die vandaag nog al eens of verzwegen of bestreden worden.

Er is maar één God!

Dat zegt de Schrift heel duidelijk. Midden in het veelgodendom, dat in de wereld romdom Israël overal voorkwam stond Israël daar met de leer van de ene God. En zo had God het gezegd. In Deut. 4 bijvoorbeeld.

Mozes haalt daar op, hoe God op de Horeb aan Israël verschenen is. Een gebeurtenis, zoals geen der volken ooit uit hun geschiedenis kan aanwijzen. Hier is een volk, dat zijn God niet heeft gezien - dat niet - maar dat zijn God wel heeft horen spreken. Een volk, dat God aan het werk gezien heeft in de tekenen die Hij deed en de voorzieningen die Hij voor Zijn volk trof. En met welk doel toonde de Heere Zijn volk dit alles? Opdat ze zouden weten dat de HEERE God is. "Er is niemand meer dan Hij alleen!" (vs. 35).

En met dit getuigenis stemt overeen het getuigenis van Jesaja: "Opdat gij gelooft en verstaat dat Ik Dezelve ben, dat vóór Mij geen God geformeerd is en na Mij geen zijn zal. Ik, ik ben de HEERE en er is geen Heiland behalve

Wat is uw Godsbeeld?

I.

Weergave van de lezing gehouden op de Ontmoetingsdag van 6 april j.l.

Als men u vraagt: Wat is uw Godsbeeld? - wat antwoordt u dan? De vraag is belangrijk genoeg. Hij heeft te maken met de belangrijkste zaken in ons leven. In welke God geloven we? Wie is de God die we dienen en belijden?

Velen hebben in het geheel geen Godsbeeld meer. In onze tijd, die gekenmerkt wordt door zaken als kerkverlating en Godsverduisering schudden velen alles van zich af wat ze van huis uit nog meegekregen hebben. Ze zeggen niet meer in God te geloven. Van een Godsbeeld is bij hen geen

sprake meer.

Anderen hebben nog wel een bepaalde voorstelling van God, maar het is o zo vaag en onbestemd geworden. God is ja wat? Een Hogere Macht, een liefdevol wezen. Maar een persoonlijke God, een God die spreekt en Die Zich doet ontmoeten - nee, zo'n God kennen ze niet.

Maar de vraag is niet zozeer: Wat is het Godsbeeld van de moderne mens? Of: Wat is het Godsbeeld van de doorsnee kerkganger? De vraag is: Wat is ONS Godsbeeld? Voor een christen is het toch uitermate belangrijk om een zuiver beeld van God te hebben. Daar staat of valt zijn zaligheid mee. Daar heeft alles mee te maken. Nu dan, wat is het zuivere Godsbeeld en hoe

Mij" (43:10, 11). En zo zijn er meer plaatsen aan te wijzen, waar deze waarheid duidelijk gepredikt wordt.

Als er maar één God is, is er - en dat spreekt vanzelf - ook maar één ware God. Dan is het natuurlijk ook zinloos om een dialoog aan te gaan met aanhangers van andere godsdiensten, zoals een afvallig christendom vandaag voorstaat. Zogenaamd omdat er in alle godsdiensten waarheids-elementen zitten, waardoor er toch nog wel heel wat is, dat we gemeenschappelijk bezitten en op grond waarvan we naar eenheid moeten staan. Maar het heeft niets uit te staan met de ware religie, die op grond van Gods Woord belijdt, dat er maar één God is; de ene, ware God!

Is dit zo, dan is daarmee tegelijk gezegd van hoe groot belang het is, dat we deze ene God kennen en vrezen en dienen en gehoorzamen en liefhebben. Wie zou U niet vrezen, o Heere? Onverschilligheid tegenover deze God moet toch wel heel verschrikkelijk zijn en door God ook zo worden beoordeeld. We hebben alles aan Hem te danken en in Hem leven wij en bewegen wij ons en zijn wij. En dan net doen alsof Hij er niet is? Is dat niet het toppunt?

Volmaaktheid

Volmaakt is God. In Zichzelf is Hij compleet. Hij heeft geen aanvulling. Hij weet niet wat eenzaamheid is. Hij heeft niemand nodig. Ook ons niet. Hij is in de allerbeste zin van het woord: Zelfgenoegzaam.

Paulus zei dat tegen de Atheners in Hand. 17: "Hij wordt ook van mensenhanden niet gediend als iets behoevende, alsoz Hij Zelf allen het leven, de adem en alle dingen geeft" (vs. 25).

Volmaakt in Zijn Wezen is Hij dus. Ook volmaakt in Zijn eigenschappen. Zijn kennis is volmaakte kennis, zoals de dichter van psalm 139 belijdt. Zijn heiligheid is volmaakte heiligheid. "God is licht en in Hem is gans geen duisternis". En zo kan van al Gods eigenschappen gezegd worden, dat ze volmaakt zijn.

Bovendien is er ook volmaakte harmonie tussen de verschillende deugden Gods. Er is in Hem nooit een botsing van de ene deugd met de andere. Zijn rechtvaardigheid is nooit in strijd met Zijn barmhartigheid.

Het is alles altijd in volmaakte harmonie. "De goedertierenheid en waarheid zullen elkander ontmoeten; de gerechtigheid en de vrede zullen el-

kander kussen" (Ps. 85:11).

En volmaakt is God ook in Zijn wegen en werken. Er ontbreekt niets aan. "Hij is de rotssteen, wiens werk volkomen is" (Deut. 32:4). "Gods weg is volmaakt" (2 Sam. 22:31). "In Hem, mijn vaste Rots, is 't onrecht nooit gevonden" (Psalm 92). Nooit behoeft God dan ook rekenschap te geven van Zijn daden. Hij mag er van uitgaan dat Zijn schepselen zoveel vertrouwen in Hem hebben dat ze ook zonder nadere uitleg van Zijn kant zullen beseffen, dat Hij nooit iets verkeerd doet en dat Hij Zich nooit in iets vergist.

Soevereiniteit

Deze volmaakte God maakt van Zichzelf bekend dat Hij Koning is. Hij is God op de troon. Hij regeert. En dat doet Hij in de meest absolute zin van het woord. Raadgevers heeft Hij niet. Heeft Hij ook niet nodig. "Wie is Zijn Raadsman geweest"? Hij neemt Zelf Zijn beslissingen en niemand houdt Hem bij de uitvoering van Zijn besluiten tegen. Niemand roept Hem achteraf ter verantwoording. Niemand behoeft bij God een controlerende functie uit te oefenen.

In God zijn de drie machten die in de democratie verdeeld zijn over drie verschillende instanties, in één hand. De wetgevende, de uitvoerende en de rechterlijke macht - het ligt alles in de macht van deze ene God, van Wie in Jes. 33:22 gezegd wordt: "De HEERE is onze Rechter, de HEERE is onze Wetgever, de HEERE is onze Koning; Hij zal ons behouden".

Het kan geen twijfel lijden: deze God is absoluut soeverein in alles wat Hij Zich voorneemt en in wat Hij uitvoert. "Ik zal werken en wie zal het keren"? (Jes. 43:13). "Onze God is toch in de hemel; Hij doet al wat Hem behaagt" (Ps. 115:3).

Denk ook aan dat geweldige woord uit Jes. 14: "De HEERE der heerscharen heeft gezworen, zeggende: "Indien niet, gelijk Ik gedacht hebt, het alsoz geschiede en gelijk Ik beraadslaagd heb, het bestaan zal!". Dit is de raadslag, die beraadslaagd is over dat ganse land; en dit is de hand die uitgestrekt is over alle volken. Want de HEERE der heerscharen heeft het in Zijn raad besloten, wie zal het dan breken? en Zijn hand is uitgestrekt, wie zal ze dan keren"? (vs. 24, 26, 27).

Dat is nogal duidelijk, nietwaar? Wat God van plan is, voert Hij uit. Daar kan niemand iets aan veranderen. Als God Zijn hand uitstrekt om Zijn plan

uit te voeren is er niemand, die die hand kan vastgrijpen en terugbuigen om op die manier God te verhinderen en Hem tot andere gedachten te brengen. Gods Raad zal bestaan en Hij zal al zijn welbehagen doen.

Nebukadnezar heeft er ook wat van gezien. Na die geweldige vernedering, die volgde op zijn grote hoogmoed, kwam het moment dat de koning van Babel weer normaal ging functioneren. Zijn verstand kwam weer in hem. En of het nu vrucht van waarachtige bekering was of niet - God weet ook dát - in ieder geval komt Nebukadnezar tot een opmerkelijke belijdenis. Hij erkent de absolute soevereiniteit van de God des hemels. "Hij doet naar Zijn wil met het heer des hemels en de inwoners der aarde en er is niemand die Zijn hand afslaan of tot Hem zeggen kan: Wat doet Gij?" (Dan. 4:35).

Wat wil dit zeggen? Dat de God die de wereld gemaakt heeft haar ook bestuurt. Hij was God in den beginne. Hij blijft God. Hij blijft de Koning die over al Zijn schepselen Zijn macht uitoefent.

Waarin die soevereiniteit Gods dan blijkt? In ieder geval op drie terreinen. God is soeverein in de schepping. Alles is geschapen precies zoals God het wilde. Hij sprak en het was er; Hij gebod en het stond er.

Soeverein is Hij ook op het terrein van de voorzienigheid. Zowel in de onderhouding als in de regering van alle dingen. Geen enkel terrein in de geschapen werkelijkheid heeft God aan andere machten afgestaan. Daardoor kan zelfs gezegd worden, dat er geen musje van het dak valt zonder de wil des Heeren. Alle dingen staan onder Zijn bevel. Alle dingen, die moeten meewerken ten goede degenen, die God liefhebben. En wat zijn dan "alle dingen"? Daar horen ook verkeersongelukken bij en virussen en zovele andere, moeilijke en raadselachtige dingen meer. Of wij daar altijd het goede van kunnen zien? Nee, maar we mogen wel weten, dat God elk ogenblik controle heeft over alles wat er gebeurt.

En soeverein is God ook op het terrein van de genade. Als het om de zaligheid van zondaren gaat heeft God geen afstand gedaan van Zijn troon. Hij bepaalt wie er wel en wie er geen deel aan het heil krijgen. Hij bepaalt hoe en wanneer mensen deel aan het heil krijgen. "Het is niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods" (Rom. 9:16).

God heeft het voor de wijzen en verstandigen verborgen en het de kinderkens geopenbaard (Matt. 11:26). En zo komt het dat er zovelen geloofden als er tot het eeuwige leven verordeneerd waren (Hand. 13:48). Ook in deze zaken blijft God absoluut soeverein!

P.den Butter.

Leven we in de eindtijd?

3.

De vraag of we in de eindtijd leven kan natuurlijk alleen beantwoord worden als we bij het licht van Gods Woord gaan. Maar daarbij dienen we wel te weten hoe de Bijbel verstaan wil worden; hoe met name bepaalde profetische gedeelten van het Woord verstaan willen worden. Moeten we alles letterlijk verstaan? Heeft de Heilige Geest het zo bedoeld?

Letterlijk of niet letterlijk

Van bepaalde zijde - we vinden dat bijvoorbeeld heel duidelijk bij de in een vorig artikel reeds genoemde Hal Lindsay - wordt met stelligheid beweerd, dat ook de profetische gedeelten van de Bijbel letterlijk bedoeld zijn en dus ook zo verstaan moeten worden. En dan ziet men in allerlei gebeurtenissen de profetie ook letterlijk in vervulling gaan. Zo was het ook met de profetieën aangaande Jezus' eerste komst. Gewezen kan worden op de aankondiging van de plaats van Jezus' geboorte, op de dertig zilverlingen die voor Judas' verraad betaald werden, op het verdobbelen van Jezus' klederen enz. Ja, dat is allemaal letterlijk in vervulling gegaan. Moeten we dan ook niet op dezelfde manier verwachten dat de profetieën aangaande Jezus' tweede komst letterlijk vervuld zullen worden?

Het is nog de vraag of alles wat er ten aanzien van de eerste komst van de Heere Jezus voorzeggd was, wel letterlijk in vervulling gegaan is. Ik denk aan psalm 22; een psalm die inderdaad duidelijk messiaans is. Er is sprake van het lijden van Christus en veel van wat daar geschreven staat heeft letterlijk vervulling gevonden. Maar geldt dat van alles? Er is in psalm 22 sprake van sterke stieren van Basan; van honden, van de hoornen van de eenhoorn. Als iemand,

voorafgaande aan de vervulling dit alles letterlijk meende te moeten verstaan, dan zou de gedachte zelfs hebben kunnen opkomen, dat Jezus Zijn einde zou vinden in een arena, waar men Hem voor de wilde dieren zou werpen....

Dit voorbeeld moge ertoe dienen ons ervan te overtuigen dat het echt niet in elk opzicht mogelijk is de profetie letterlijk te verstaan. In de profetie heeft God gedeelten neergelegd, die inderdaad letterlijk verstaan moeten worden, maar ook gedeelten, die symbolische betekenis hebben. Dat dient zeker ook bedacht te worden als het gaat om de dingen die samenhangen met Jezus' tweede komst. En hierbij zal bovendien bedacht moeten worden, dat vele profetieën pas echt verstaan zullen kunnen worden op het moment waarop de Heere ze in vervulling doet gaan.

Niet altijd doorzichtig

De vraag moet ook gesteld worden welke bedoeling de Heere er mee had, toen Hij bepaalde zaken van de toekomst liet verkondigen in een taal, die op het eerste gezicht niet doorzichtig is. Wilde Hij daarin iets openbaren in de zin van onthullen? Of wilde Hij iets verhullen, verbergen, zodat het juist niet begrepen zou worden?

Dit laatste lijkt u misschien een vreemde vraag. Maar gezien in het licht van wat de Heere Jezus Zelf zegt over het feit, dat Hij in gelijkenissen tot de Joden sprak (Matt. 13), is het toch weer niet zo erg vreemd. Jezus sprak kennelijk in gelijkenissen om bepaalde zaken tegelijk te openbaren én te verbergen.... Is dat misschien met de profetieën ook het geval?

We nemen als voorbeeld de profetie die Jacob uitsprak over zijn zonen Simeon en Levi. Van beiden kondigde hij aan, dat de Heere hen in hun nageslacht zou verdelen en verstrooien onder Israël. Met andere woorden: deze stammen zouden geen eigen erfdeel ontvangen. Dat is de openbaring in deze profetie. Maar hoe het zou gebeuren is in deze profetie verborgen. Het is inderdaad gebeurd, zowel met Simeon als met Levi. Maar wat een verschil in de manier waarop het gebeurde. Simeon is helemaal verdwenen en in de stam van Juda opgegaan. Maar Levi kreeg een erepositie onder het volk. De voorspelling kwam uit, maar niemand had kunnen voorspellen, dat er zo'n verschil in de vervulling zou zijn.

En zo zitten er veel vaker twee ele-

menten in de profetie: het element van de openbaring én het element van de verberging. Wanneer is de profetie dan pas echt duidelijk? Als God het moment doet aanbreken waarop Hij Zijn Woord vervult. Vóór die tijd kunnen we op zijn hoogst zeggen: Ik denk, of: ik geloof.

Met deze dingen dienen we te rekenen bij het beantwoorden van de vragen of we uit de Bijbel kunnen aflezen, dat we in de eindtijd leven en of de dingen, die de Bijbel aangeeft als verschijnselen, die in de eindtijd plaats zullen vinden, zich nu voor onze ogen voltrekken.

Tekenen der tijden

Met het bovengenoemde in onze gedachten willen we nu letten op de zogenaamde tekenen der tijden. De Heere Jezus spreekt hiervan in Matt. 16. Later, in de beroemde rede van de laatste dingen in Matt. 24 gaat de Heere hier uitvoeriger op in. Daar noemt Hij ook een aantal van die tekenen der tijden, zoals oorlogen en geruchten van oorlogen, hongersnoden, pestilentiën, aardbevingen e.d. Dat zijn de barensweeën van de eindtijd. Zien we die dingen nu gebeuren?

Oorlogen

Het is natuurlijk waar, dat de geschiedenis van deze wereld steeds weer gekenmerkt is door oorlogen. Volk stond op tegen volk en natie tegen natie. Wat is er al een bloed vergoten en wat is er al een ravage aangericht door oorlogsgeweld! Maar het is ook waar, dat de intensiteit van het oorlogsvoeren in onze tijd in ongekende mate is toegenomen. Niet alleen vanwege de aard van de wapens die gebruikt worden, maar ook vanwege de omvang die oorlogen tegenwoordig plegen aan te nemen. In onze eeuw moesten we dan ook gaan spreken van wereldoorlogen, waarbij de hele wereld betrokken raakte.

Vóór deze eeuw hadden oorlogen meestal een lokaal karakter. Ze bleven beperkt tot een strijd tussen twee volken. Als er nu een oorlog uitbreekt dreigt die onmiddellijk een wereldwijde omvang te krijgen. Dat is gelukkig niet altijd weer het geval geweest, maar een paar maal was het wel degelijk zo. Met als gevolg ontzettende aantallen slachtoffers zowel onder militairen als onder de burgerbevolking. En enorme verwoestingen. We weten, dat het vernietigingsmateriaal, dat in deze wereld intussen

geproduceerd is, voldoende is om wel 50 van onze werelden helemaal te verwoesten. De mens is een meester gebleken in het uitvinden van dodelijke dingen. Als we op deze ontwikkelingen letten en daarbij bedenken hoeveel brandhaarden er in deze wereld zijn, waar het conflict zo maar kan uitbreken, lijkt het niet misplaatst om te zeggen, dat we iets zien van de tekenen der tijden, waar de Heere Jezus over sprak.

Bij de oorlogen en de geruchten van oorlogen, waar de Heiland op doelde, kunnen we ook rekenen de interne strijd, die verschillende volken voeren. Onze eeuw heeft een geweldig aantal worstelingen laten zien, waarbij hele volken of bepaalde bevolkingsgroepen zochten tot zelfstandigheid te komen. Het juk werd afgeworpen en vrijheid werd gezocht.

Onafhankelijkheidsbewegingen, bevrijdingsbewegingen, nationalistische bewegingen - het heeft allemaal meegewerkt aan de vergroting van de onrust en ook langs deze wegen is veel bloed vergoten. Te denken valt aan diverse landen in Afrika, m.n. in zuidelijk Afrika. Ook kan gewezen worden naar Zuid-Amerika en Centraal-Amerika. In dat opzicht komt ook de Sovjet-Unie in het vizier, alsook Joego-Slavië. Vergeet ook Noord-Ierland niet.

En zo zijn er nog wel meer landen te noemen. Onrust is er overal. In onze tijd meer dan ooit te voren. Wijst dat ook op de eindtijd?

Intussen blijft er voor degenen die God waarlijk vrezen veel te bidden en te zuchten over als ze zien op zoveel ellende in de wereld....

P. den Butter.

John Owen over de "Inwonende zonde"

5.

De vorige keer zagen we hoe John Owen tijdens het bewind van Cromwell grote invloed kreeg binnen de Engelse staatskerk en aan de universiteit van Oxford. Bovendien werd hij één van de belangrijkste adviseurs van de regering. Daardoor kreeg hij indirect ook een stem in allerlei politieke ontwikkelingen van die dagen. Tegen het einde van het bewind van Cromwell begon de invloed van Owen echter af te nemen. In die tijd overwoog Cromwell namelijk om zich tot koning van Engeland te laten kronen. Owen verzette zich daar fel tegen en daardoor verkoelde de verhouding tussen hen beiden aanmerkelijk. Maar deze problemen betekenden niets in vergelijking met de moeilijkheden die Owen en zijn geestverwanten te wachten stonden ná de dood van Cromwell. Toen veranderde het politieke klimaat in enkele jaren tijd volkomen. Brede lagen van parlement en volk verlangden de terugkeer van het Engelse koningshuis. Zo beklom Karel II - die tot dat moment in ballingschap had geleefd - in 1660 de Engelse troon. Onder zijn bewind zouden spoedig de vervolgingen van het merendeel van de puriteinen in alle hevigheid losbreken.

De vervolging

Kort voordat Karel II koning van Engeland werd legde hij een verklaring

af waarin hij zijn tegenstanders amnestie toezegde en een tamelijk milde vorm van godsdienstvrijheid in het vooruitzicht stelde. Zodra hij echter aan de macht gekomen was, bleek van deze fraaie beloften weinig terecht te komen. Vooral voor die puriteinen, die zich van de staatskerk hadden afgescheiden braken zware tijden aan. Eerlijkheidshalve moet daarbij gezegd worden dat vooral het parlement grote druk op de koning uitoefende om deze groepen het leven moeilijk te maken. In het parlement had de anglicaanse partij namelijk de macht in handen en deze wilde heel het Engelse volk weer terugbrengen in die éne Kerk van Engeland. Zo werden van 1661-1665 een viertal wetten uitgevaardigd die tezamen bekend staan als de "Clarendon Code". Deze bevatte o.m. de volgende regels: Iemand die niet tot de Engelse staatskerk behoorde werd uitgesloten van alle burgerlijke ambten. Alle geestelijken die niet door een anglicaanse bisschop in het ambt bevestigd waren, moesten alsnog een dergelijke wijding ondergaan. Bij die gelegenheid moesten zij hun ongeveinsde instemming betuigen met het "Book of Common Prayer", het officiële dienstboek voor de liturgie in de Angelicaanse Kerk. Ook werd wettelijk vastgelegd dat er naast de officiële erediensten in de staatskerk geen godsdienstige samen-

komsten mochten worden gehouden. Zelfs huissamenkomsten van meer dan vijf personen - de gezinsleden niet meegerekend - waren verboden. De grote meerderheid van puriteinse predikanten weigerde zich aan deze maatregelen te onderwerpen. Het gevolg was dat in 1662 een groot aantal predikanten uit hun ambt werd ontzet en ten prooi viel aan armoede en vervolging. Deze donkere gebeurtenis uit de Engelse kerkgeschiedenis staat bekend als "The Great Ejection", de grote uitwerping. In een brief uit deze tijd schat Owen dat bijna 2000 predikanten door dit lot getroffen werden. Omdat deze afgezette predikanten weigerden het preken op te geven, werden vele van hen in de hierop volgende jaren gearresteerd en gevangen gezet. Onder hen is John Bunyan wel de bekendste die in de jaren van zijn gevangenschap onder andere de "Christenreis" schreef.

Owen en de vervolging

John Owen zelf heeft minder van de vervolging te lijden gehad dan de meeste van zijn ambtsbroeders. Dat kwam niet omdat hij zich bij de nieuwe wetten aanpaste of een vaag, terughoudend standpunt innam. Integendeel, Owen heeft er van meet af aan geen twijfel over laten bestaan, dat hij zich bij de wetten van Karel II niet kon neerleggen. Zodoende werd ook hij van zijn ambt in de Angelicaanse Kerk ontheven.

Toch heeft Owen de harde hand van de vervolgingen minder sterk gevoeld dan sommige andere predikanten. Vermoedelijk zal dat aan verschillende factoren te danken zijn. Zo was John Owen nog steeds een man die in brede kringen veel aanzien genoot. Daarom was er onder de autoriteiten toch de nodige aarzeling om hem gevangen te nemen. Wél werden zijn activiteiten in deze jaren nauwkeurig nagegaan. Omdat Owen tijdens het bewind van Cromwell jarenlang hoge posities bekleed had, was hij ook een welgesteld man geworden. Vandaar dat het verlies van zijn ambt voor hem en zijn gezin niet meteen die armoede bracht die vele van zijn collega-predikanten trof. Toch was deze periode bitter en zwaar voor hem, vooral ook omdat het hem tot in het diepst van zijn ziel heeft aangegrepen hoe de rechte prediking van het Woord van overheidswegen werd tegengestaan.

Het heeft Owen niet aan moge-

lijkheden ontbroken om aan het juk van de vervolgingen te ontkomen. Vanuit Nederland schijnt hem een professoraat in de theologie aangeboden te zijn aan één van de universiteiten. Uit Amerika - of Nieuw Engeland, zoals het toen genoemd werd - kwam een uitnodiging om predikant te worden van een bekende kerk in Boston. Met name dit laatste verzoek was voor Owen erg aantrekkelijk en hij heeft ernstig overwogen om naar Amerika te emigreren. Toch is hij in Engeland gebleven, omdat hij geloofde dat zijn plaats en taak daar lagen temidden van zijn vervolgte broeders.

Predikant en pleitbezorger

Toen Owen zich in 1660 moest terugtrekken als deken van Christ Church in Oxford, vestigde hij zich in zijn geboorteplaats Stadhampton. Daar diende hij een congregationalistische gemeente als predikant. Vanuit deze plaats probeerde hij ook via brieven en geschriften invloed uit te oefenen op allerlei leidinggevende figuren om de maatregelen tegen de niet-anglicaanse puriteinen te verzachten. Aanvankelijk boekte hij hiermee weinig resultaten. Maar hij vond kennelijk meer gehoor nadat Londen in het midden van de jaren '60 door vreselijke rampen was getroffen. In 1665 brak een pestepidemie uit waarin naar schatting meer dan 70.000 mensen stierven. Het volgende jaar brak de "Grote Brand" uit die vrijwel geheel Londen in de as legde. Algemeen werden deze gebeurtenissen beschouwd als oordelen van God over het land vanwege de steeds maar voortdurende vervolgingen. In deze tijd schreef Owen zijn twee meest bewogen pleidooien voor een grotere vrijheid van godsdienst. Het éne droeg als titel: "Beschouwing over toegeeflijkheid en verdraagzaamheid" en het andere: "Een vrede-offer". Maar al werd - mede door deze geschriften - van die tijd af in regeringskringen over verlichting van de vervolgingen gediscussieerd, toch zou het nog tot 1672 duren voordat er werkelijk verandering kwam. In dat jaar vaardigde Karel II namelijk de "Act of Indulgence" (wet van toegeeflijkheid) uit, die een duidelijke adempauze betekende voor de zwaar beproefde puriteinen. Zo werd ten gevolge van deze nieuwe regeling bijvoorbeeld John Bunyan uit de gevangenis ontslagen. Over deze wet vielen overigens meteen wel donkere

schaduwen. Het parlement stemde niet met de nieuwe maatregelen in en zorgde ervoor dat de periode die volgde voor de verdrukte puriteinen vol onaangename verrassingen zou blijven. Pas enkele jaren na de dood van Owen zouden de vervolgingen voorgoed tot het verleden behoren.

Al in de tijd van de grote pestepidemie was John Owen predikant geworden in een congregationalistische gemeente in Londen. Ondanks de voortdurende vervolgingen heeft hij daar jarenlang in betrekkelijke rust kunnen werken. In deze periode heeft hij ook de serie preken gehouden die later is uitgegeven onder de titel "De inwonende zonde". De laatste periode van zijn diensttijd in Londen werd hij in prediking en pastoraat bijgestaan door drie andere predikanten. Vooral door zijn zwakker wordende gezondheid kon hij al het werk alleen niet meer aan.

Geschriften

Ondanks de voortdurende vervolgingen en een toenemend aantal kwalen, ging Owen echter door met het publiceren van allerlei geschriften. In het bijzonder tijdens de laatste periode van zijn leven werd aan de toch al aanzienlijke reeks van zijn boeken nog heel wat toegevoegd. De uitgave van zijn verzamelde werken telt dan ook niet minder dan 25 kloeke banden. Eén deel daarvan bevat zijn Latijnse geschriften en de acht laatste delen zijn monumentale commentaar op de brief aan de Hebreëën. In de overige banden is de bonte verzameling van de rest van zijn werken te vinden. Daaronder neemt uiteraard ook zijn belangrijkste boek zijn plaats in, namelijk de "Verhandeling over de Heilige Geest". Dit grootse werk is de rijpe vrucht van Owens grote geleerdheid, zijn grondige kennis van de Schrift en zijn diep geestelijk inzicht. Het verscheen in 1674, negen jaar voor zijn sterven.

Het einde

We hebben er al op gezinspeeld dat Owen de laatste jaren van zijn leven veel ziek was. Tenslotte was hij nauwelijks meer in staat om te preken en zijn gewone pastorale werk te verrichten. Mede in verband met zijn zwakke gezondheid verhuisde hij in 1682 naar Ealing, een klein dorpje in de buurt van Londen. Deze verandering heeft Owen echter weinig goed meer gedaan, want al op 24 augustus 1683 kwam voor hem het

einde. De dag voor zijn sterven was hij zo zwak dat hij zelf niet meer kon schrijven, maar hij dicteerde het volgende getuigenis in een brief die aan zijn vriend Charles Fleetwood verzonden zou worden:

"Ik ga nu tot Hem die ik met heel mijn ziel liefhebt, of liever, Die mij heeft liefgehad met een eeuwige liefde. Dat is de enige grond van al mijn vertroosting. De doortocht (door de doodsrivier) is erg zwaar en afmattend door allerlei soorten erge pijnen die gepaard gaan met een steeds weer opflakkerende koorts... Ik verlaat het schip van de kerk in een storm, maar zolang als de grote Stuurman aan boord is, is het verlies van een arme roeier niet noemenswaard... De belofte blijft onaantastbaar gelden, dat Hij ons nooit zal begeven of verlaten... Denk met heel je hart aan je stervende vriend..."

De volgende morgen kwam Ds. William Payne een bevriend predikant uit de omgeving op bezoek. Tijdens Owens ziekte had hij op zich genomen om de uitgave van zijn laatste werk te verzorgen dat tot titel droeg: "Meditaties over de heerlijkheid van Christus". Payne vertelde dat men zojuist met het drukken was begonnen. Met opgeheven handen en de ogen naar boven geslagen antwoordde Owen:

"Ik ben blij het te horen. Maar, broeder Payne, de dag waarnaar ik zo lang heb uitgezien is eindelijk gekomen, de dag waarop ik die heerlijkheid op een andere wijze zal zien dan ik ooit op deze wereld gekund heb".

Dit waren zijn laatste woorden. Korte tijd later was Owens strijd hier op aarde voorbij en was zijn verlangen werkelijkheid geworden. Op 4 september werd Owen onder grote belangstelling begraven op Bunhill Fields, de begraafplaats waar zovele van zijn puriteinse tijdgenoten ter aarde besteld zijn en wachten op de dag van de opstanding.

(wordt vervolgd)
Middelharnis, A. Baars.

Helpende Handen

De Vereniging "Helpende Handen" organiseert op D.V. zaterdag 27 april 1991 haar ledenvergadering in scholengemeenschap "De Driestar", Ronsseweg 557 te Gouda.

Het thema voor deze vergadering is:

Laat uw licht alzo schijnen..., onze verantwoordelijkheid in de jaren '90. In de middagbijeenkomst zal Ds. J.S. van der Net uit Dordrecht in een bijbels pastorale lezing ingaan op de verantwoordelijkheid van christenen in een gesecculariseerde wereld. Vanuit de bijbelse gegevens zal hij de taak en de plaats van de Vereniging "Helpende Handen" in de negentiger jaren belichten. In de komende jaren zijn er veel veranderingen te verwachten in de zorg voor mensen met een handicap.

Na de lezing zal er een forumbespreking gehouden worden.

Tijdens de ochtendbijeenkomst zal nadat de huishoudelijke agendapunten behandeld zijn, het klankbeeld van de Jeugdbond over de actie "Gegeven leven" worden vertoond.

De vergadering begin om 10.15 uur en zal besloten worden om 15.30 uur. Er is kinderopvang aanwezig.

Jaarvergadering V.G.S.

De eerstvolgende jaarlijkse algemene vergadering van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (V.G.S.) zal gehouden worden op D.V. zaterdag 20 april 1991 in het congresgebouw "De Doelen" te Rotterdam. Aanvang 10.00 uur, ontvangst met koffie 9.30 uur.

Op 4 januari 1991 was het 70 jaar geleden dat de V.G.S. werd opgericht. In verband hiermee heeft het openingswoord van de voorzitter - Ds. M. Golverdingen te Slikkerveer - als thema "De kracht van het isolement". Door een tweetal personen zal een referaat verzorgd worden, t.w. door drs. C.J. Meeuse, predikant van de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam-Z., getiteld: "De opvoeding tijdens de Nadere Reformatie" en door drs. P. de Vries, Ned. Herv. predikant te Opheusden, getiteld: "De bijbelse opvoedingsopdracht in onze tijd". Ook vermeldt de agenda verkiezing van bestuursleden.

Een bezinnend slotwoord zal gesproken worden door het bestuurslid Ds. D.J. Budding te Elspeet.

Laten zij die medeleven met het reformatorische onderwijs van hun belangstelling voor deze vergadering blijk geven.

B.

Voor de jeugd

Nehemia 117

"Gedenk mijner, mijn God, in dezen; en delg mijne weldadigheden niet uit, die ik aan het huis mijns Gods en aan zijne wachten gedaan hebt"

Neh. 13:14.

Beste jongelui!

We hebben de vorige keer vernomen dat Nehemia orde op zaken had gesteld en dat de dienst des Heeren weer geregeld was. Hij kon er met dankbaarheid op terug zien. Heel gemakkelijk had hij zichzelf nu op de borst kunnen slaan, met de gedachte: Ik ben toch eigenlijk onmisbaar. Als ik weg ben dan loopt alles in de soep. En als ik er bij ben, dan is in de kortste keren alles weer geregeld. Nehemia was een mens van gelijke beweging gelijk alle anderen. En wie zichzelf enigszins kent, weet dat Nebukadnezar niet zo ver uit de buurt woont. Nebukadnezar! Ik ga er van uit, dat jullie hem wel kennen. En dan bedoel ik niet die man, die zichzelf in deze tijd gaarne Nebukadnezar noemt. Jullie zullen dat ook wel in de krant gelezen hebben? Ik bedoel: Saddam Hoessein. Ik ga verder over die man niet uitweiden. De tijd zal het wel leren hoe het met hem afloopt. Doch hij ziet (of zag) zichzelf als een zeer groot man die een babylonisch rijk kon stichten. Hij is natuurlijk maar een mens. Een verschrikkelijk mens! Als God een mens loslaat, komt de duivel in zijn volle gedaante in hem tot openbaring. Dan is hij een "leugenaar en een mensenmoordenaar". Wie in zijn eigen hart heeft leren kijken, kan daar de zaden van alle boosheid ontdekken. Doch als ik over Nebukadnezar spreek, dan bedoel ik die man die in het boek Daniël behandeld wordt. Hij liep op het dak van zijn paleis te Babel. En de hoogmoed stak de kop op: Is dit niet het grote Babel dat IK gebouwd heb. Zo verheerlijkte hij zichzelf en dat was een gruwel in de ogen van God. Want wie zichzelf verhoogt, zal vernederd worden. Dat heeft Nebukadnezar dan ook kennelijk ervaren. Hij is zeer diep vernederd geworden.

Nehemia had, na al zijn hervormingswerkzaamheden ook in zichzelf kunnen eindigen. Dat eindigen in zichzelf, behoeft nog niet altijd op een goddeloze, heidense manier te gschie-

den, zoals dat in de wereld gebeurt, het kan ook op een vrome, godsdienstige wijze gebeuren. Want de Farizeeër die zichzelf op de borst slaat, is in principe net zo slecht als iemand die zichzelf verheerlijkt, zonder dat hij de naam van God er in betreft.

De boven afgeschreven tekst zou zelfs die gedachte kunnen voeren. "Gedenk mijner, mijn God, in dezen; en delg mijne weldadigheden niet uit, die ik aan het huis mijns Gods en aan zijn wachten gedaan heb". Presenteert hij hier zijn prestaties niet aan God?

Op deze wijze moeten beslist deze woorden niet gelezen worden. Want het is een gebed dat hij uitspreekt. En denk dan aan die bekende vraag uit de Heidelberger Katechismus: Z. 45:116: "Waarom is het gebed de christenen van node? Antw.: Daarom dat het het voornaamste stuk der dankbaarheid is, welke God van ons vordert, en dat God Zijn genade en de Heilige Geest alleen aan diegenen geven wil, die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken."

Het gebed is dus het voornaamste stuk der dankbaarheid. Dankbaarheid jegens God, klinkt in deze woorden door. We hebben hem al eerder ontmoet als een man die tijdens zijn werkzaamheden van die korte geboden uitsprak. Hij bekende daarin dat hij uit en van zichzelf tot niets goeds in staat was. Hij had in alles de Heere nodig. Zijn leven kenmerkte zich door afhankelijkheid. En dat komt nu in dit gebed uit. Hij presenteert zijn prestaties niet. Hij vraagt alleen heel ootmoedig, of de Heere hem gedenken wil, in alles wat hij gedaan heeft. Hij heeft het niet in eigen kracht gedaan. God heeft Zijn kracht in de zwakheid van Nehemia willen volbrengen. En dat was deze Godsmann zich bewust. Het was allemaal van "zijn God" afkomstig. Geweldige uitdrukking. Het staat tussen twee komma's in. "Mijn God". Wie kan dat zeggen? O zeker, zeggen gaat nog wel. Het komt zelfs veel voor. Doch of het ook in waarheid is, dat is een vraag de overdenking waard. En dan gericht aan jezelf. Want van nature is God onze God niet. We zijn allen van God afgefallen. Tegen God opgestaan. Ontzagelijke werkelijkheid. En nu kan God alleen "onze God" weer worden, uit genade. En die genade is dan weer verdiende genade. Neen, niet door de mens. Want van de mens uit kan genade nooit verdiend worden. Want als het uit de werken is,

dan is de genade geen genade meer. En toch is het verdiende genade, maar dan door Hem, Die Zelf geen genade van node had, omdat Hij nooit iets des doods waardig gedaan had. En desondanks heeft Hij het moeten uitroepen: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?" Dat heeft Hij Zichzelf willen laten welgevallen, opdat mensen die naar recht door God verlaten zouden moeten worden, door God in genade zouden kunnen worden aangenomen. Daarom kon Nehemia zeggen "mijn God". Wie het zo mag zeggen, kan het nooit vanuit de hoogte doen, doch zal het altijd doen met ootmoedigheid bekleed.

"Gedenk mijner, mijn God, in dezen"; Ik heb het in Uw kracht mogen doen, en vermag zonder U niets. Ik ben ook bij de voortduur van U afhankelijk. Daarom: "Gedenk mijner". Hoe nodig is het zo te leven, in alles afhankelijk zijnde van God alleen. Zo te mogen leven is vrucht van genade. Want dat zal een mens uit en van zichzelf ook nooit doen.

"en delg mijne weldadigheden niet uit, die ik aan het huis mijns Gods en aan zijne wachten gedaan heb". Wat Nehemia had mogen doen, was in Gods kracht gebeurd. En dat moest nu ook door God in stand gehouden worden. Hij had het zelf niet kunnen volbrengen, hij kon het zelf ook niet in stand houden. Hij vraagt of God het niet uit wil delgen. Of het voor Zijn aangezicht zal mogen blijven staan. Of Hij, menselijk gesproken, het een plaats wil geven in Zijn gedenkboek. Want er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht. Als hij vraagt of God zijn weldadigheden niet uit wil delgen, doch die steeds als voor Zijn aangezicht wil doen staan, dan is dat niet tot eer van Nehemia, doch tot eer van God Zelf. Dat is de bedoeling van deze bede.

Nehemia was zijn werk biddende begonnen, hij heeft het biddende voortgezet en is in onze tekst weer biddende bezig, om het nog een keer te herhalen in Neh. 13:22: Zijn leven en werken was dus ingebed in het gebed. Het gebed was de bedding waardoor zijn leven liep. Dit ter verduidelijking van het woordje "ingebied". Het gebed is het voornaamste stuk der dankbaarheid, zo leerde ons de Heidelberger. Hebben wij het ook zo geleerd? Want dat we jegens de Heere dankbaarheid verschuldigd zijn, zal niemand onzer, die bijbels heeft leren denken, ontkennen. Uit en van onszelf

vermogen wij niets. Maar dan ook totaal niets. We kunnen zonder Hem ons noch roeren, noch bewegen. Door Hem leven wij, bewegen wij ons en zijn wij. Zo heeft Paulus het geschreven, die op dezelfde school gezeten heeft als Nehemia. Dat is de school van de Heilige Geest. Daar moeten we allen op terecht komen. En het is genade als we daar een plaats mogen krijgen. Wie daar door genade een plaats mag krijgen, leert ook deze dingen. Hij komt er achter dat God in alles gekend en voor alles erkend wil worden. Dat zijn twee zaken. Bidden en danken. Ze horen bij elkaar. Het moet, zegt de Heidelberger Katechismus zonder ophouden gebeuren. Dat is dus altijd. God vordert dat. Niemand kan zich daaraan onttrekken. Dat dit maar al te veel gebeurt, is geen bewijs van dankbaarheid, maar het tegendeel. Wie dat gaat zien, zal het wonder des te groter gaan zien dat God, ondanks onze ondankbaarheid, toch nog niet aflaat om ons wel te

doen. Want Zijn goedertierenheden zijn elke morgen nieuw over ons. En waartoe dat? Opdat wij daardoor nog tot bekering zouden worden geleid. God heeft de weldadigheden, de goede daden, die Nehemia in Gods kracht heeft mogen verrichten, niet uitgewist. Hij heeft ze door Zijn Geest op laten tekenen in Zijn Woord. Daarom kunnen wij na zoveel eeuwen er nog kennis van nemen. Niet om het voor kennisgeving aan te nemen en het verder te laten voor wat het is, doch opdat wij de nodige lering er uit zouden trekken. God mocht daartoe ook dit geschreven artikel gebruiken. Dan is het niet voor niets geschreven. Ik ga nu weer eindigen. Als dit gelezen wordt, is de Panddag al weer verleden tijd. Als u nog geen abonnee gewonnen hebt, dan kan dat natuurlijk altijd. We zien er naar uit en horen gaarne dat de administrateur er weer zoveel bij heeft kunnen schrijven. Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbesprekingen

Alles uit Hem door Ds. C.G. Vreugdenhil.
Uitgeverij J.J. Groen en Zoon, Leiden.

Dit boek gaat over de orde des heils. Het bevat een aantal lezingen, die de schrijver grotendeels in deze vorm in de Marnixkerk te Vlissingen gehouden heeft.

In zijn *Woord vooraf* zegt de schrijver o.a.: "We hebben onvergetelijke avonden mogen beleven, waarin de hemel soms laag hing. Het onderwerp was er ook naar. Wie over de orde des heils spreekt, is bezig met het hart van het evangelie en alle daaraan verbonden geloofsvragen, die direct te maken hebben met de bevinding der heiligen. Dat behoeft ons niet te verwonderen, want in de orde des heils gaat het over de toepassing van het door Christus verworven heil. (...) Veel nadruk heb ik in deze lezingen gelegd op de Heilige Schrift en de gereformeerde belijdenis. Ook de geschriften van de reformatoren, Luther en Calvijn, hebben veel stof tot nadenken opgeleverd. En in verband met de pastorale aanpak heb ik eveneens gebruik gemaakt van hetgeen "Vader Brakel" over deze onderwerpen gezegd heeft in zijn "Redelijke Godsdienst".

Aan elk hoofdstuk is een aantal gespreksvragen toegevoegd. Die maken het boek geschikt voor lidmatenkring-

en en verenigingen. Het boek bevat 18 hoofdstukken. Ds. Vreugdenhil heeft dus achttien lezingen gehouden en daarin de orde des heils behandeld. Maar hij heeft ook gesproken over de verkiezing of liever over: de verzekering van de verkiezing tot zaligheid. Ook in dit hoofdstuk (15) zegt hij veel mooie dingen. Een gedeelte ervan willen we in een afzonderlijk artikel in ons blad opnemen. Dat mag best aansporen om zich dit boek zelf aan te schaffen.

We willen een enkele opmerking maken. In hoofdstuk 11 gaat het over Vaderzorg en kinderplicht. Op bladzijde 132 begint een bespreking over Vaderlijke kastijdingen. Die zijn te onderscheiden van straffen. Had de schrijver geen onderscheid moeten maken of duidelijker onderscheid tussen kastijdingen en beproevingen? Dat laatste woord komt in het boek wel enkele keren voor, maar is het, omdat Ds. Vreugdenhil kastijdingen en beproevingen gelijkstelt, dat hij niet afzonderlijk over beproevingen schrijft?

Dit boek bevat heel veel om over na te denken. Op een eenvoudige wijze weet Ds. Vreugdenhil de aandacht vast te houden. Het is met liefde tot behoud van zondaren en de verheerlijking van Gods Naam geschreven. Daarom willen we het van harte aanbevelen.

Het boek telt 232 bladzijden en kost gebonden f 39,50.

B.

Dagelijks door Ds. J.H. Velema
Uitgeverij: Kok Voorhoeve, Kampen
"In dit bundeltje", aldus de schrijver in zijn *Verantwoording*, "zijn verschillende meditaties gebundeld over teksten waarin het woord dagelijks voorkomt.

Niet alle stukjes zijn eerder verschenen; er bleken nog meer teksten te zijn die in aanmerking kwamen.

De meditaties zijn geplaatst naar bijbelse volgorde; alleen de laatste drie maken daar een uitzondering op, omdat ze een speciaal karakter dragen".

Aan het einde van elke meditatie volgen gespreksvragen.

De schrijver heeft vele jaren een voorraanstaande plaats in de Chr. Geref. kerken ingenomen. Er wordt nog naar hem geluisterd.

Ook uit deze meditaties blijkt dat hij een bekwame Schriftverklaarder is en

ons wat heeft te zeggen.

Het boekje telt 111 bladzijden en kost f 17,90.

B.

Drenth-Psalmen

niet ritmische zetting
verkrijgbaar bij Muziekcentrum van Leeuwen, Koningsweer 34, 3363 XE Sliedrecht.

Tel. bestellingen 01840-1588

Vakantie op Texel

Gezelligheid, rust, activiteit, ontspanning...
U vindt het allemaal op "De Verrassing".
Bel ons nu en reserveer een bungalow of stacaravan, voor uw vakantie in eigen sfeer.
Inlichtingen: 02220-18391

vakantiecentrum
De Verrassing
Oosterend, Texel

Bestel nu onze nieuwe uitgaven

Inmiddels is de tweede druk verschenen van onze nieuwe uitgaven.

* "Op reis naar de eeuwigheid" door ds. E. Venema (overdenkingen rond Christenreize van John Bunyan), 141 pag., 21 illustraties. Prijs slechts f 15,00.

* "Om het zuivere Woord" door J. de Koning (geschiedenis Bijbel in de Statenvertaling en werk GBS), 36 pag., 33 illustraties. Prijs f 4,75.

Heeft u deze uitgaven al in huis? Ook bijzonder geschikt om aan familie, vrienden of kennissen te geven.

Bij bestellingen vanaf f 15,00 hoeft u geen portokosten te betalen.

Bestellingen in enveloppe zonder postzegel sturen aan onderstaand adres of kantoor GBS bellen.

Het nummer is
03451 - 10155 of
14744.

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING
ANTWOORDNUMMER 18, 3300 WB DORDRECHT

Mbuma Zendingsdag GELDERMALSEN

De 28e zendingsdag van de Ned. Stichting Mbuma-Zending wordt D.V. gehouden op

dinsdag 30 april 1991

in de neerzethal van de fruitveiling "Geldermalsen e.o." - Aanvang 10.30 uur.

Sprekers:

's Morgens (10.30 - 12.30 uur)

1. **Ds. W. Verhoeks**, Arnemuiden, 2e voorzitter, *opening*;
2. **Ds. John MacLeod**, Stornoway, Schotland, (met vertaling);
3. **Ds. D. Heemskerk**, Ouddorp.

Pauze:

12.30 - 14.00 uur

's Middags (14.00 - 16.00 uur)

4. **Dhr. D. Monster**, Barneveld;
5. **Dhr. L.M.P. Scholten**, Capelle a.d. IJssel;
6. **Ds. Tj. de Jong**, Garderen, *slotwoord*.

Vóór en na de bijeenkomst en tijdens de pauze is er gelegenheid om kennissen en vrienden te ontmoeten en de kramen van dameskransen enz., te bezoeken.

Zoals gewoonlijk zijn er ruime parkeerterreinen beschikbaar.

De Ned. Stichting Mbuma-Zending ondersteunt het geestelijk en medisch zendingswerk van de Vrije Presbyteriaanse Kerk van Schotland, welke reeds ruim 85 jaren in Zimbabwe werkt, met thans 3 inlandse predikanten.

Op vele plaatsen zijn kerkjes, scholen en medische klinieken.

De behoefte aan steun is nog steeds groot.

Giro-rekening penningmeester: 16.18.570 t.n.v. Mbuma-Zending te Putten.

Aanvragen voor het in kleuren geïllustreerde maandblad der Stichting bij de secretaris H. van Vliet, Cronjéstraat 6, 3312 ED Dordrecht.

Zendingsbusjes en materiaal voor scholen e.d. aanvragen bij:

dhr. H.J. Veenema, Laarderweg 241, 1403 RK Bussum, tel. 02159-15115.